

Zadeva C-164/20**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

20. april 2020

Predložitveno sodišče:

Landesgericht Korneuburg (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

27. februar 2020

Pritožnica:

Airhelp Limited

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Austrian Airlines AG

REPUBLIKA AVSTRIJA**Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija)**

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče je [...] (ni prevedeno) v zadevi tožeče stranke **Airhelp Limited**, Central Hong Kong, [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki **Austrian Airlines AG**, [...] (ni prevedeno) Dunaj-letališče, [...] (ni prevedeno) zaradi plačila **1200 EUR** [...] (ni prevedeno) v zvezi s pritožbo tožeče stranke zoper sodbo Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu, Avstrija) z dne 21. oktobra 2019 [...] (ni prevedeno)

sprejelo

ta sklep:

[1] Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v **predhodno odločanje** predloži to vprašanje:

„Ali je treba člene 5, 6 in 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov razlagati tako, da je treba bolezen potnika, ki je že na krovu letala, ki še ni vzletelo, ki jo ugotovi letališki zdravnik, in s tem povezano nezmožnost potnika za let, zaradi katere letalski prevoznik potniku zavrne vkrcanje, tako da mora potnik zapustiti letalo in je treba raztovoriti njegovo prtljago, šteti za „izredne razmere“ v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov?“

[2] Postopek se prekine do sprejetja predhodne odločbe Sodišča Evropske unije.

O b r a z l o ž i t e v

I. Postopek v glavni stvari:

a. Ta dejstva niso sporna [...] (ni prevedeno):

osebi R. M. in H. M. sta imeli pri toženi stranki potrjeno rezervacijo za te lete:

- OS 872 iz Teherana (IKA) na Dunaj (VIE); odhod po voznem redu 9. januarja 2018, ob 3.50; prihod po voznem redu 9. januarja 2018, ob 6.00;

- OS 451 z Dunaja (VIE) v London (LHR); odhod po voznem redu 9. januarja 201[9], ob 6.40; prihod po voznem redu 9. januarja 2018, ob 8.15;

- AC 8283 iz Londona (LHR) v Halifax (YHZ); odhod po voznem redu 9. januarja 2018, ob 11.10; prihod po voznem redu 9. januarja 2018, ob 14.00.

Letalo na letu OS 872 je imelo 53-minutno zamudo in je iz Teherana dejansko vzletelo šele 9. januarja 2018 ob 4.30, na Dunaju pa pristalo ob 6.53. Zračna razdalja med Teheranom in Halifaxom je več kot 3500 km.

Razlog za 40-minutno zamudo letala na letu OS 872 je ta dogodek: višja članica posadke tožene stranke je po začetku vkrcanja v Teheranu in šele na krovu letala opazila, da je nek potnik v opazno slabem zdravstvenem stanju. V skladu z operativnim priročnikom tožene stranke se osebam, ki se zaradi zdravstvenih težav opredelijo kot nezmožne za let, zavrne vkrcanje. Izjeme od tega pravila so dovoljene, če ima potnik s seboj zdravniško potrdilo, kar pa za ta primer ni veljalo. Višja članica posadke je obvestila letališkega zdravnika, da bi preveril njeno prvo oceno. Tudi ta je menil, da potnik ni zmožen potovati z letalom, zaradi česar mu je tožena stranka zavrnila vkrcanje. Moral je zapustiti letalo, prav tako pa je bilo treba raztovoriti njegovo prtljago. Njegovih konkretnih zdravstvenih težav ni bilo mogoče ugotoviti.

Letalo na letu OS 872 je vzletelo še dodatnih 13 minut pozneje kot po voznem redu, pri čemer ni bilo mogoče ugotoviti zakaj.

Najkrajši čas za prestop (*minimum connecting time*) na letališču na Dunaju je 25 minut. Če bi imelo letalo zgolj 13-minutno zamudo, do dodatne 40-minutne zamude pa ne bi prišlo, bi potniki lahko ujeli vmesni let za zvezo.

b. Tožeča stranka zahteva, naj se ji na podlagi člena 5 v povezavi s členom 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov prisodi odškodnina v višini 1200 EUR z obrestmi.

V obrazložitvah – kolikor je še upoštevno za pritožbeni postopek – navaja, da sta ji osebi R. M. in H. M. odstopili svoji terjatvi; odstopljeni terjatvi naj bi sprejela. Letalo na letu OS 872 naj bi imelo zamudo, zaradi česar sta osebi R. M. in H. M. zamudili vmesni let za zvezo in v namembni kraj prispeli z več kot triurno zamudo. Vzrok za zamudo naj ne bi bile izredne razmere in zlasti ne izredne razmere zaradi vremenskih pogojev, podani pa naj tudi ne bi bili drugi izključitveni razlogi na podlagi navedene uredbe.

c. Tožena stranka zahteva, naj se tožba zavrne. Kolikor je upoštevno za pritožbeni postopek, navaja, da štiriletnica (oseba H. M.) ne more podati pravnoveljavne izjave o odstopu terjatev. Vzrok za zamudo letala na letu OS 872 iz Teherana na Dunaj naj bi bile izredne razmere, ker naj bi 9. januarja 2018 na letu OS 872 zbolel oziroma umrl potnik, kar naj bi povzročilo 40-minutno zamudo letala na tem letu.

d. Prvostopenjsko sodišče je tožbeni zahtevek v celoti zavrnilo in v obrazložitvah v glavnem navedlo, da bolezen ali smrt članov posadke praviloma ni zadosten razlog v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004, saj te razmere spadajo na področje tveganja letalskega prevoznika. Vendar je menilo, da je treba bolezen ali smrt potnika obravnavati drugače, in sicer ne glede na to, ali je do nje prišlo med upoštevним letom ali med predhodnim letom; te razmere po njegovem mnenju ne spadajo na področje tveganja letalskega prevoznika, saj na njegovo področje tveganja spada samo splošna življenjska nevarnost. Presodilo je, da letalskemu prevozniku vsekakor ni treba upoštevati, da bo lahko nek potnik pred načrtovanim odhodom v tako slabem zdravstvenem stanju, da mu bo treba zavrniti vkrcanje, saj to v zračnem prometu ni nekaj običajnega in pričakovanega. Zavzelo je stališče, da se tožena stranka tem razmeram ne bi mogla niti izogniti niti na te razmere ni mogla vplivati, ker ni imela vpliva na zdravstveno stanje potnika. Po njegovem mnenju od tožene stranke ni mogoče zahtevati, naj konkretno navede, za katero bolezen je šlo in kako huda je bila ta bolezen v obravnavanem primeru, saj tožena stranka zaradi zakonodaje o varstvu podatkov ne sme zbirati in shranjevati podatkov o zdravju potnikov. Prvostopenjsko sodišče je presodilo, da bolezen potnika tik pred načrtovanim odhodom pomeni izredne razmere. Menilo je, da je tožena stranka v nadaljevanju sprejela vse potrebne ukrepe za izkrcanje potnika in raztovor njegove prtljage. Zavzelo je stališče, da v tem položaju ni bilo ustreznih ukrepov, ki bi jih bilo mogoče sprejeti za pospešitev prevoza ostalih potnikov. Če bi letalski prevoznik zagotovil nadomestno letalo oziroma potnikom ponudil drug

let, bi bila zamuda še večja. Zato je tožena stranka po mnenju prvostopenjskega sodišča sprejela vse ustrezne ukrepe, ki jih je bilo mogoče pričakovati od nje, da bi zagotovila prevoz potnikov s čim manjšo zamudo. Prvostopenjsko sodišče je presodilo, da dodatna, 13-minutna zamuda ni bila vzrok za zamudo vmesnega leta za zvezo.

e. Tožeča stranka je zoper to sodbo vložila **pritožbo**. V njej v glavnem navaja, da je pravna presoja prvostopenjskega sodišča napačna: nemško Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) (BGH) naj bi že večkrat ugotovilo, da v skladu z zakonodajo za izredne razmere ni mogoče šteti že vsakega dogodka, ki se mu ni mogoče izogniti, ampak samo takega, ki ni v skladu z običajnim potekom stvari, ki torej v zračnem prometu ni nekaj običajnega in pričakovanega. Zato naj za izredne razmere ne bi bilo mogoče šteti niti smrti niti bolezni potnika, saj naj taki dogodki v vsakdanjem zračnem prometu ne bi bili redki. Zlasti naj bi bilo ustrezno verjetno, da bo kateri od potnikov zbolel, na letih na dolge razdalje, kakršen je tudi obravnavani let, in sicer že zgolj zato, ker je na letih na dolge razdalje večje število potnikov. Upoštevati naj bi bilo treba, da naj bi zato za take razmere obstajali ustrezni predpisani protokoli. V operativnem priročniku naj bi bil opisan protokol za ravnanje z bolnimi potniki, kar naj bi pomenilo, da mora tožena stranka upoštevati, da lahko potniki zbolijo, in je to tudi upoštevala. Že zaradi tega naj ne bi šlo za izredne razmere v smislu Uredbe (ES) št. 261/2004. Tudi če naj zgolj pogostost še ne bi bila zadosten element za obstoj izrednih razmer, pa naj bi bila pogostost in to, da posebej za take primere obstajajo vnaprej določeni protokoli, vsekakor indic za to, da naj bi bilo to v letalskem prometu nekaj običajnega. Poleg tega naj bi bilo bistveno, kolikšen del 40-minutne zamude naj bi nastal zaradi izkrcaja potnika in raztovora prtljage, kolikšen del pa zaradi dejanskega posredovanja zdravnika.

f. Tožena stranka v **odgovoru na pritožbo** predlaga, naj se pritožbi ne ugoti, se sklicuje na odločbe nemških sodišč, ki bolezen potnika štejejo za izredne razmere, in se vsebinsko v glavnem strinja z navedbami prvostopenjskega sodišča.

g. Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot **pritožbeno sodišče** o zahtevkih tožeče stranke odloča na drugi in zadnji stopnji.

Predhodno je treba pojasniti, da glede veljavnosti odstopa terjatev osebe R. M. ni dvoma. Predložitveno sodišče meni, da vprašanje, ali so bile veljavno odstopljene tudi terjatve osebe H. M., ni vprašanje, ki bi ga bilo treba obravnavati v okviru prava Unije. To vprašanje je treba iz nacionalnih procesnopравnih razlogov in pravnih preudarkov pritožbenega sodišča obravnavati šele, če bo Sodišče Evropske unije na vprašanje za predhodno odločanje odgovorilo nikalno. To pomeni, da je odločitev predložitvenega sodišča – vsaj glede zahtevkov, ki se nanašajo na osebo R. M., – vsekakor odvisna od razlage določbe člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004.

II. Vprašanje za predhodno odločanje:

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče v skladu z dosedanja sodno prakso na podlagi prava Unije meni, da se položaj vselej šteje za „izredne razmere“ na podlagi člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004, če je posledica dogodka, ki ni neločljivo povezan z običajnim opravljanjem dejavnosti zadevnega letalskega prevoznika in ta nanj zaradi njegovih značilnosti ali izvora ni mogel dejansko vplivati (C-549/07, C-402/07, C-432/07, C-12/11, C-257/14).

Poleg tega obstajajo številne drugačne odločitve avstrijskih in nemških sodišč glede vprašanja, ali gre pri nujni medicinski pomoči zaradi bolezni potnika za izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004. Že iz tega je razvidno, da vsebina navedene določbe ni tako jasna, da bi bilo mogoče šteti, da gre za *acte clair*.

Pritožbeno sodišče meni, da nadaljnje razlikovanje glede na to, kolikšen del 40-minutne zamude je nastal zaradi dejanskega posredovanja zdravnika, kolikšen del pa zaradi izkrcanja potnika in raztovora prtljage, ni potrebno, saj sta izkrcanje in raztovor neposredna in neizogibna posledica rezultata zdravniškega pregleda.

[...] (ni prevedeno)

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu), oddelek 22

Korneuburg, 27. februarja 2020

[...] (ni prevedeno)